

LIBERALŲ SAJŪDŽIO ĮSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Liberalų sąjūdis (toliau – Partija) yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma yra politinė partija, įsteigtas ir veikiantis pagal Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymą bei šiuos įstatus.
2. Partija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais bei teisės aktais, šiais įstatais ir savo programa.
3. Partijos ir jos narių veikla grindžiama savanoriškumo, demokratiškumo, atvirumo ir solidarumo principais.
4. Partija turi Partijos suvažiavimo (toliau – Suvažiavimo) patvirtintą simboliką: stilizuota oranžinės spalvos žmogaus figūra su iškelta dešine ranka („L“ raidės forma). Šalia simbolio, dešinėje – užrašas (juodos spalvos) „LIBERALŲ SAJŪDIS“.

II. PARTIJOS VEIKLOS TIKSLAI IR SRITYS

5. Partijos veiklos tikslai – skleisti ir įgyvendinti šiuolaikinio liberalizmo ir pilietinės visuomenės idėjas, padėti išreikšti Lietuvos Respublikos piliečių politinę valią, aktyviai dalyvauti įgyvendinant valstybės valdžią ir savivaldos teisę, padėti Partijos nariams dalyvauti politinėje veikloje.
- 5.1. Partijos veiklos sritys – Partija formuoja ir įgyvendina savo programą Lietuvos laisvės ir demokratijos, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, švietimo, ekonomikos ir inovacijų, sveikatos, socialinių reikalų, aplinkosaugos, žaliojo kurso, energetikos, kultūros, teisingumo, užsienio reikalų, susisiekimo bei kitose visuomenei ir valstybei svarbiose srityse.
6. Partijos veiklos rūšys – Partija savo tikslus įgyvendina:
 - 6.1. politinėmis priemonėmis siekdama įgyvendinti Partijos programoje ir rinkimų programose nustatytus tikslus ir nuostatas;
 - 6.2. savarankiškai arba kartu su kitais asmenimis rengdama ir vykdydama politines bei visuomenines programas;
 - 6.3. dalyvaudama Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą ir visuose kituose rinkimuose, kuriuose piliečiai renka savo atstovus į renkamas institucijas;
 - 6.4. deleguodama Partijos narius į pareigas valstybės ir savivaldybių valdžios bei valdymo institucijose;
 - 6.5. pagal Partijos programą politinėmis priemonėmis gindama piliečių interesus;
 - 6.6. dalyvaudama pilietinėse akcijose ir jas inicijuodama;
 - 6.7. dalyvaudama referendumuose ir juos inicijuodama;
 - 6.8. bendradarbiaudama su kitomis Lietuvos Respublikos politinėmis partijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, kitais juridiniais ar fiziniais asmenimis;
 - 6.9. rengdama mitingus, demonstracijas, susirinkimus, konferencijas, seminarus, diskusijas ir kitus renginius;
 - 6.10. sudarydama politinių partijų koalicijas, sąjungas;

- 6.11. nekliudomai raštu, žodžiu ar kitais būdais skleisdama informaciją apie savo veiklą, propaguodama Partijos idėjas, tikslus ir programą;
- 6.12. steigdama visuomenės informavimo priemones ir jomis naudodamasi;
- 6.13. palaikydama ryšius su kitų valstybių politinėmis partijomis, tarptautinėmis ir kitokiomis organizacijomis;
- 6.14. įstatymų nustatyta tvarka steigdama Partijos analitinį centrą;
- 6.15. įgyvendindama kitas Lietuvos Respublikos įstatymuose bei kituose teisės aktuose įtvirtintas politinių partijų teises.

III. ĮSTOJIMO Į PARTIJĄ, IŠSTOJIMO IR PAŠALINIMO IŠ JOS, NARYSTĖS SUSTABDYMO SĄLYGOS IR TVARKA. PARTIJOS DRAUGAI

7. Partijos nariu gali būti:
 - 7.1. Lietuvos Respublikos pilietis, kuris yra sulaukęs 18 metų, nepriklausantis jokiai kitai Lietuvos Respublikoje įregistruotai politinei partijai, ir nėra kitų valstybių partijų ar politinių organizacijų narys, išskyrus jo narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (toliau – Reglamentas Nr. 1141/2014), vykdamas raštu duotą įsipareigojimą laikytis Partijos programos ir šių įstatų bei savo veiklą grindžiantis teisės ir moralės normomis.
 - 7.2. Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kaip šią sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymas, kuris yra sulaukęs 18 metų, nepriklausantis jokiai kitai Lietuvos Respublikoje įregistruotai politinei partijai, ir nėra kitų valstybių partijų ar politinių organizacijų narys, išskyrus jo narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014, vykdamas raštu duotą įsipareigojimą laikytis Partijos programos ir šių įstatų bei savo veiklą grindžiantis teisės ir moralės normomis.
8. Partijos steigėjai nuo jos įregistravimo Juridinių asmenų registre tampa jos nariais.
9. Asmuo, norintis tapti Partijos nariu, Partijos skyriui (toliau – Skyrius), kuriam jis pageidauja priklausyti, o tais atvejais, kai stojantysis iki prašymo datos yra ar buvo išrinktas, yra ar buvo paskirtas į politinio (asmeninio) pasitikėjimo pareigybę ir kitais Partijos tarybos (toliau – Taryba) nustatytais atvejais, Partijos valdybai (toliau – Valdyba) pateikia Valdybos nustatytos formos raštišką prašymą, kuriame įsipareigoja laikytis Partijos programos ir šių įstatų bei savo veiklą grįsti teisės ir moralės normomis. Teikdamas prašymą asmuo sutinka, kad jo asmens duomenys bus tvarkomi, vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir Valdybos patvirtintomis Darbo su asmens duomenimis taisyklėmis.
10. Prašymus tapti Partijos nariu svarsto ir sprendimus dėl jų Skyriuje priima Skyriaus nuostatuose nustatyta kolegiali Skyriaus institucija.
11. Gautas prašymas tapti Partijos nariu privalo būti apsvarstytas ir sprendimas dėl jo priimtas artimiausiame Valdybos arba kolegialios Skyriaus institucijos posėdyje, išskyrus atvejus, kai motyvuotu sprendimu tokio sprendimo priėmimas atidedamas iki kito posėdžio, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per 30 dienų. Valdyba gali jai pateiktą prašymą perduoti nagrinėti Skyriui.
12. Informacija apie priimtus prašymų tapti Partijos nariu sprendimus ne vėliau kaip per 3 dienas perduodama Partijos sekretoriatui (toliau – Sekretoriatas).

13. Jei kolegiali Skyriaus institucija šių įstatų nustatyta tvarka nepriima sprendimo arba priima sprendimą netenkinti asmens prašymo tapti Partijos nariu, Valdyba turi teisę nagrinėti Partijos skyriui pateiktą asmens prašymą tapti Partijos nariu ir priimti naują sprendimą. Valdybos arba kolegialios Skyriaus institucijos sprendimas, kuriuo patenkinamas asmens prašymas tapti Partijos nariu, per 14 dienų nuo jo priėmimo dienos šių įstatų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas Partijos etikos ir skaidrumo komisijai (toliau – Etikos ir skaidrumo komisija).
14. Partijos narys išstoja iš Partijos, raštu informavęs Skyrių, kuriam jis priklauso, arba Valdybą. Taip pat narys gali išstoti iš Partijos elektroniniu būdu per Politinių partijų narių sąrašų informacinę sistemą pateikęs prašymą.
15. Šiuos įstatus pažeidęs Partijos narys gali būti pašalintas iš Partijos motyvuotu Valdybos sprendimu.
16. Iš Partijos pašalintas asmuo į Partiją bendra tvarka stoti gali po vienerių metų nuo pašalinimo dienos.
17. Partijos narys sustabdo savo narystę Partijoje apie narystės Partijoje sustabdymo priežastis raštu informavęs Skyrių, kuriam jis priklauso, arba Valdybą. Tokio asmens narystė Partijoje atkuriamą jo raštišku pareiškimu.
18. Partijos narys, nustatyta tvarka nesumokėjęs Partijos nario mokesčio, netenka balsavimo teisės bei praranda teisę rinkti ir būti renkamas į Partijos organus ir Skyriaus institucijas. Šias teises narys atgauna nustatyta tvarka sumokėjęs nario mokesį už einamuosius ir (ar) paskutinius praleistus metus.
19. Partijos nario narystę gali sustabdyti Valdyba arba Skyriaus nuostatuose nustatyta tvarka Skyriaus, kuriam šis narys priklauso, kolegiali institucija. Sprendime dėl asmens narystės Partijoje sustabdymo nurodomi sustabdymo motyvai ir aplinkybės, kurioms iki nustatyto termino pasikeitus, asmens narystė Partijoje galės būti atkurta. Šioms aplinkybėms iki nustatyto termino nepasikeitus, sprendimą dėl asmens narystės Partijoje sustabdymo priėmusi Skyriaus institucija arba Valdyba turi priimti sprendimą dėl narystės Partijoje sustabdymo pratęsimo arba inicijuoti asmens pašalinimo iš Partijos svarstymą. Narystė Partijoje atkuriamą Skyriaus, priėmusio sprendimą dėl narystės sustabdymo, arba Valdybos sprendimu.
20. Asmuo, kuris yra sustabdęs savo narystę Partijoje, arba kurio narystė Partijoje yra sustabdyta, netenka užimamų pareigų Partijos organuose bei Skyriaus institucijose, negali rinkti ir būti į juos renkamas, vykdyti jų pavedimų bei negali turėti kitų Partijos nario teisių ir pareigų. Jam išlieka teisė kreiptis dėl narystės Partijoje atkūrimo, išstojimo iš Partijos bei ginčyti sprendimus dėl narystės Partijoje sustabdymo.
21. Suvažiavime išrinktų Partijos organų narių narystė Partijoje gali būti sustabdoma arba jie gali būti pašalinami iš Partijos tik motyvuotu Valdybos sprendimu, jei už tai balsuoja ne mažiau kaip 3/5 visų Valdybos narių.
22. Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatytais atvejais Partijos narys turi sustabdyti narystę Partijoje arba išstoti iš Partijos.
23. Valdybos ar Skyriaus institucijos sprendimas dėl narystės Partijoje per 14 dienų nuo tokio sprendimo priėmimo dienos gali būti apskūstas Etikos ir skaidrumo komisijai. Sprendimo dėl narystės Partijoje apskundimas neturi įtakos jo galiojimui.
24. Kiti narystės Partijoje įgijimo, netekimo ir sustabdymo, narių perėjimo iš vieno Skyriaus į kitą, Partijos narių apskaitos klausimai sprendžiami Valdybos nustatyta tvarka.
25. Asmuo, kuris nėra Partijos narys, gali būti pripažįstamas Partijos draugu. Partijos draugo statusą bei jo įgijimo tvarką nustato Taryba.
26. Partijos draugai ir kiti asmenys, kurie nėra kitų valstybių partijų ar politinių organizacijų nariai, išskyrus jų narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014, nepriklausantys jokiai kitai Lietuvos Respublikoje įregistruotai politinei partijai, gali būti keliami partijos kandidatais savivaldybių tarybų, Seimo ir Europos

Parlamento rinkimuose. Šių asmenų sutikimas kandidatuoti kartu reiškia ir įsipareigojimą laikytis Partijos programos, rinkimų programos bei laikytis šių įstatų 30.5 papunkčio reikalavimų.

IV. PARTIJOS NARIO TEISĖS IR PAREIGOS

27. Partijos narys šių įstatų nustatyta tvarka turi teisę:
- 27.1. rinkti ir būti išrinktam į Partijos organus ir Skyriaus institucijas, išskyrus šių įstatų 18, 28, 29 ir 76 punktuose nustatytais atvejais;
- 27.2. reikšti nuomonę ir teikti pasiūlymus visais Partijos veiklos klausimais;
- 27.3. gauti atsakymą raštu ar elektroniniu būdu į savo raštišką pasiūlymą ar kreipimąsi;
- 27.4. dalyvauti visų Partijos organų ir Skyriaus institucijų posėdžiuose ir susirinkimuose;
- 27.5. siūlyti Partijos kandidatus ir būti iškeltam Partijos kandidatui į valstybės, Europos Sąjungos ir savivaldybių valdžios bei valdymo institucijas;
- 27.6. gauti Partijos paramą keliant savo kandidatūrą Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų, į kitų renkamų savivaldybės institucijų narius rinkimuose bei rinkimuose į Europos Parlamentą;
- 27.7. gauti informaciją apie Partijos veiklą;
- 27.8. inicijuoti Partijos frakcijų ir grupių steigimą;
- 27.9. sustabdyti ir atkurti narystę Partijoje;
- 27.10. išstoti iš Partijos;
- 27.11. atstovauti įgaliojimus suteikusiam Partijos organui arba Skyriaus institucijai;
- 27.12. teikti Partijai savanoriškas aukas;
- 27.13. reikalauti, kad būtų laikomasi šių įstatų.
28. Į Partiją priimtas asmuo 3 mėnesius nuo jo priėmimo dienos neturi teisės rinkti ir būti išrinktas į Partijos organus ir Skyriaus institucijas. Šis apribojimas netaikomas Skyriaus steigėjams, taip pat tais atvejais, kai Partijos organų nariais pagal šiuos įstatus tampama užimant kitas pareigas.
29. Iš vieno Skyriaus į kitą perėjęs Partijos narys 3 mėnesius nuo jo perėjimo dienos neturi teisės rinkti ir būti išrinktas į Skyriaus institucijas.
30. Partijos nario pareigos:
- 30.1. laikytis šių įstatų reikalavimų, vykdyti Partijos programą bei jos organų ir Skyriaus institucijų sprendimus;
- 30.2. dalyvauti Partijos, Skyriaus, kuriam jis priklauso, bei Partijos grupių, kurių narys jis yra, veikloje;
- 30.3. būti tolerantiškam kitiems Partijos nariams, gerbti jų nuomonę ir teises;
- 30.4. nedaryti žalos Partijai ją viešai šturkščiai menkinant ar savo elgesiu diskredituojant;
- 30.5. Partijos narys, Partijos iškeltas ir išrinktas į savivaldybės tarybą, privalo laikytis atitinkamo Skyriaus sprendimų dėl dalyvavimo frakcijų bei koalicijų veikloje. Partijos narys, partijos iškeltas ir išrinktas į Seimą ar Europos Parlamentą privalo laikytis Valdybos ir Tarybos sprendimų dėl dalyvavimo frakcijų bei koalicijų veikloje;
- 30.6. nustatyta tvarka mokėti Partijos nario mokesť.
31. Partijos narys, negavęs įgalioto Partijos organo sutikimo, negali būti kitų politinių partijų ar visuomeninių rinkimų komitetų keliamas kandidatų rinkimuose ar jų deleguojamas į valdžios ir valdymo institucijas. Tokių sutikimų suteikimo tvarką nustato Valdyba.
32. Partijos nariai, kurie yra keliami Partijos kandidatais rinkimuose arba deleguojami į darbą valdžios ir valdymo institucijose, teisės aktų nustatyta tvarka privalo būti deklaravę savo turta, pajamas ir interesus.

V. PARTIJOS SKYRIAI

33. Partijos organizacinė struktūra grindžiama teritoriniu principu, kuriuo remiantis Partijos nariai jungiasi į padalinius - Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų arba rinkimų apygardų bei apylinkių teritorijose šių įstatų nustatyta tvarka veikiančius Skyrius ir jų poskyrius. Taip pat gali veikti užsienio valstybėse gyvenančius Partijos narius bendrai veiklai vienijantys Skyriai.
34. Skyrius savo veiklos teritorijoje įgyvendina Partijos programą bei vykdo politinę veiklą, vadovaudamasis šiais įstatais, Partijos organų sprendimais bei šiems įstatams neprieštaraujančiais Skyriaus nuostatais.
35. Skyrius gali būti steigiamas, kai Valdyba jį įtraukia į steigtinų Skyrių sąrašą.
36. Skyrius steigiamas steigiamajame Skyriaus susirinkime, kuriame, dalyvaujant ne mažiau kaip penkiems Partijos nariams, patvirtinami Skyriaus nuostatai ir sudaromos juose numatytos Skyriaus institucijos.
37. Skyriaus veikla gali būti nutraukiama Valdybos sprendimu pripažinus, kad Skyriaus institucijos pažeidžia šiuos įstatus ar Partijos programą, taip pat, kai Valdyba pripažįsta, jog Skyrius nebevykdo ar nebegali vykdyti veiklos.
38. Įsteigto Skyriaus pirmininkas pateikia Valdybai Skyriaus nuostatus, narių sąrašą ir duomenis apie sudarytų Skyriaus institucijų narius.
39. Gavusi šių įstatų 38 punkte nurodytus dokumentus, Valdyba artimiausiame posėdyje priima sprendimą dėl Skyriaus registravimo arba pasiūlo Skyriaus steigėjams ištaisyti pateikiamų dokumentų neatitikimus juos gražindama. Įregistravus Skyrių, jo steigiamajame susirinkime dalyvavę Partijos nariai (Skyriaus steigėjai) tampa to Skyriaus nariais.
40. Skyriuje privalo būti šios institucijos:
 - 40.1. visuotinis Skyriaus narių susirinkimas arba konferencija;
 - 40.2. Skyriaus pirmininkas;
 - 40.3. Skyriaus sekretorius;
 - 40.4. Skyriaus kontrolierius arba kontrolės komisija.
41. Skyriaus konferencija šaukiama, kai dėl didelio narių skaičiaus sunku surengti visuotinius Skyriaus narių susirinkimus.
42. Visuotinis Skyriaus narių susirinkimas (konferencija) Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka:
 - 42.1. priima ir keičia Skyriaus nuostatus;
 - 42.2. renka Skyriaus pirmininką ir Skyriaus kontrolės komisijos narius arba Skyriaus kontrolierių bei gali juos atšaukti;
 - 42.3. Skyriaus pirmininko teikimu tvirtina Skyriaus sekretorių arba deleguoja šią funkciją kitai kolegialiai skyriaus institucijai;
 - 42.4. sudaro kitas Skyriaus nuostatuose numatytas institucijas;
 - 42.5. renka Skyriaus atstovus į Suvažiavimą ir Tarybą;
 - 42.6. teikia Valdybai Skyriaus siūlomus kandidatus rinkimuose į Respublikos Prezidentus, Seimą ir Europos Parlamentą;
 - 42.7. Partijos sąrašu išrinktų savivaldybės tarybos narių teikimu sprendžia dėl koalicijų sudarymo arba priima tvarką pagal kurią deleguoja šią funkciją kitai Skyriaus institucijai (jei savivaldybės teritorijoje veikia daugiau nei vienas Skyrius, sprendžia šių įstatų 45 punkte nurodyta Skyrių veiklą koordinuojanti institucija);
 - 42.8. sudaro Skyriaus poskyrius;
 - 42.9. išklauso Skyriaus narių – savivaldybės, kurios teritorijoje veikia Skyrius, valdžios ir valdymo institucijų narių ataskaitas apie jų veiklą šiose institucijose;

- 42.10. tvirtina į Skyriaus veiklos teritorijoje renkamos savivaldybės tarybos bei kitų renkamų savivaldybės institucijų narius Partijos keliamus kandidatus ir jų sąrašus, jei šie kandidatai yra Partijos nariai, arba, jei savivaldybės teritorijoje veikia daugiau nei vienas Skyrius, juos teikia šių įstatų 45 punkte nurodytai Skyrių veiklą koordinuojančiai institucijai;
- 42.11. teikia Valdybai tvirtinti Skyriaus keliamus kandidatus į merus, Skyriaus veiklos teritorijoje renkamos savivaldybės tarybos bei kitų renkamų savivaldybės institucijų narius Partijos keliamus kandidatus ir jų sąrašus, jei šie kandidatai nėra Partijos nariai, taip pat tuo atveju, jei Partijos kandidatai į merus yra remiami kitų partijų;
- 42.12. gali svarstyti ir spręsti bet kokius kitus su Skyriaus veikla susijusius klausimus.
43. Visuotinis Skyriaus narių susirinkimas (konferencija) šaukiamas ne rečiau kaip vieną kartą per metus. Visuotinis Skyriaus narių susirinkimas (konferencija) taip pat turi būti šaukiamas ne mažiau kaip vieno ketvirtadalio Skyriaus narių, pateikusių jo darbotvarkę ir pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus, reikalavimu.
44. Įvykus visuotiniam Skyriaus narių susirinkimui (konferencijai) Skyriaus pirmininkas per septynias dienas pateikia Sekretariatui protokolo ir priimtų sprendimų nuorašus.
45. Jei vienos savivaldybės teritorijoje veikia du ar daugiau Skyrių, dalis jų šiuose įstatuose įtvirtintų teisių ir pareigų Tarybos sprendimu perduodama iš šių Skyrių deleguotų narių sudarytai Skyrių veiklą koordinuojančiai institucijai tiek, kiek tai būtina siekiant užtikrinti efektyvią Partijos veiklą savivaldybėje. Vienos savivaldybės teritorijoje veikiančių kelių Skyrių koordinuojančios institucijos veiklos ir sudarymo tvarką nustato Taryba.
46. Skyrius vykdo Skyriaus narių apskaitą, tvarko Skyriaus narių duomenis ir teikia juos Sekretariatui.
47. Kitus Skyriaus darbo organizavimo klausimus nustato Skyriaus nuostatai.

VI. PARTIJOS ORGANAI

48. Partijoje veikia šie organai:
 - 48.1. Suvažiavimas;
 - 48.2. Taryba;
 - 48.3. Valdyba;
 - 48.4. Partijos pirmininkas;
 - 48.5. Etikos ir skaidrumo komisija;
 - 48.6. Partijos kontrolės komisija (toliau – Kontrolės komisija);
 - 48.7. Programos priežiūros taryba;
 - 48.8. Regionų koordinacinės tarybos;
 - 48.9. Sekretariatas.

VII. SUVAŽIAVIMAS

49. Suvažiavimas yra aukščiausias Partijos organas, kuris:
 - 49.1. priima ir keičia Partijos programą ir įstatus;
 - 49.2. priima sprendimus dėl Partijos simbolikos;
 - 49.3. tvirtina Partijos pirmininko rinkimų rezultatus;
 - 49.4. renka penkiolika Valdybos narių;
 - 49.5. iš Suvažiavime išrinktų Valdybos narių Partijos pirmininko teikimu nustato jo pavaduotojų skaičių ir tvirtina Partijos pirmininko pavaduotojus, o iš jų – pirmąjį Partijos pirmininko pavaduotoją;

- 49.6. nustato Etikos ir skaidrumo komisijos ir Kontrolės komisijos narių skaičių ir renka šiuos narius;
- 49.7. gali atšaukti Suvažiavimo rinktus asmenis;
- 49.8. nustato Skyrių atstovavimo Taryboje kvotą;
- 49.9. išklauso ir vertina Partijos pirmininko ataskaitą apie jo, Tarybos ir Valdybos veiklą;
- 49.10. tvirtina Partijos keliamą pretendentą būti kandidatu į Respublikos Prezidentus arba deleguoja šią funkciją Tarybai;
- 49.11. išklauso ir vertina Kontrolės komisijos išvadą dėl Partijos ūkinės ir finansinės veiklos;
- 49.12. dviejų trečdalių visų Suvažiavimo delegatų balsų dauguma priima sprendimą dėl Partijos pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo;
- 49.13. gali svarstyti kitus su Partijos veikla susijusius klausimus.
50. Suvažiavimas šaukiamas ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, išskyrus atvejus, kai Tarybai pritarus Suvažiavimas nešaukiamas tais metais, kuriais dėl šiuose įstatuose nustatytos kadencijos pabaigos Suvažiavime neturi būti renkami Partijos organai ar tvirtinamas išrinktas Partijos pirmininkas. Suvažiavimas turi būti sušauktas per 20 dienų nuo visuotinio Partijos narių balsavimo, kuriuo buvo renkamas Partijos pirmininkas, pabaigos, ir ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šiuose įstatuose nustatytos Suvažiavime renkamų ar tvirtinamų Partijos organų kadencijos pabaigos. Suvažiavimas taip pat turi būti šaukiamas ne mažiau kaip vieno trečdaliu Skyrių arba vieno ketvirtadalio Partijos narių, pateikusių jo darbotvarkę ir pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus, reikalavimu. Tokiu atveju Valdyba privalo sušaukti Suvažiavimą ne vėliau kaip per 40 dienų nuo tokio reikalavimo įteikimo dienos.
51. Suvažiavimą šaukia Valdyba, kuri sudaro jo darbotvarkę ir parengia pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus, su kuriais Suvažiavimo delegatai supažindinami ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki Suvažiavimo. Valdyba privalo įtraukti į Suvažiavimo darbotvarkę klausimus, kuriuos svarstyti reikalauja ne mažiau kaip vienas trečdalis Skyrių arba vienas ketvirtadalis Partijos narių, ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki Suvažiavimo pateikusių svarstant šiuos klausimus numatytų priimti sprendimų projektus. Partijos programos ir (ar) įstatų keitimas į darbotvarkę įtraukiamas, jei šį klausimą teikia Valdyba arba vienas trečdalis Skyrių, arba vienas ketvirtadalis Partijos narių.
52. Suvažiavimo delegatai yra Tarybos, Kontrolės ir Etikos ir skaidrumo komisijų nariai, Partijos nariai – savivaldybių tarybų nariai bei Skyrių atstovai. Skyrių atstovavimo kvotą, proporcingą susimokėjusių nario mokestį Skyrių narių skaičiui, nustato Valdyba.
53. Suvažiavimo sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma, dalyvaujant daugiau kaip pusei Suvažiavimo delegatų, jeigu šiuose įstatuose nėra nustatyta kitaip. Suvažiavimo delegatas dėl darbotvarkės klausimų gali balsuoti raštu.
54. Suvažiavimo darbotvarkė gali būti papildyta klausimais, kuriuos svarstyti reikalauja ne mažiau kaip vienas ketvirtadalis suvažiavimo delegatų, pateikusių svarstant šiuos klausimus numatytų priimti sprendimų projektus.
55. Jeigu Suvažiavime nėra kvorumo, jis laikomas neįvykusiu ir ne anksčiau kaip po 14 dienų gali būti sušauktas pakartotinis Suvažiavimas, turintis teisę priimti sprendimus pagal neįvykusio Suvažiavimo darbotvarkę. Sprendimai pakartotiniame Suvažiavime priimami paprastąja balsų dauguma, išskyrus šiuose įstatuose nurodytus sprendimus, kuriems priimti reikalinga kvalifikuota balsų dauguma.
56. Kiti Suvažiavimo rengimo ir vykdymo klausimai nustatomi Suvažiavimo patvirtintame darbo reglamente.

VIII. TARYBA

57. Taryba yra aukščiausias Partijos organas, veikiantis tarp Suvažiavimų.

- 58. Tarybą sudaro:
 - 58.1. Partijos pirmininkas;
 - 58.2. Valdybos nariai;
 - 58.3. Skyrių pirmininkai ir kiti Skyrių atstovai, kurių skaičius nustatomas pagal Suvažiavimo patvirtintą Skyrių atstovavimo Taryboje kvotą, skaičiuojamą nuo susimokėjusių nario mokesčių narių skaičiaus;
 - 58.4. Partijos nariai – Seimo nariai, Vyriausybės nariai, viceministrai;
 - 58.5. Partijos nariai – savivaldybių merai, vicemerai, administracijos direktoriai;
 - 58.6. Partijos nariai – Europos Parlamento nariai;
 - 58.7. Etikos ir skaidrumo komisijos pirmininkas;
 - 58.8. Kontrolės komisijos pirmininkas;
 - 58.9. Komitetų pirmininkai.
- 59. Taryba:
 - 59.1. prižiūri, kaip Valdyba, pirmininkas ir Skyriai laikosi Partijos programos, šių įstatų bei Suvažiavimo priimtų sprendimų;
 - 59.2. tvirtina Partijos narių mokesčio rinkimo ir paskirstymo tvarką;
 - 59.3. tvirtina Partijos pirmininko rinkimų datą ir tvarką;
 - 59.4. atsižvelgdama į Skyrių siūlymus Skyrius priskiria regionams, nustato Skyrių veiklos regioninio koordinavimo ir atstovavimo tvarką;
 - 59.5. ne rečiau kaip kartą per metus išklauso Valdybos veiklos ataskaitą ir ją tvirtina;
 - 59.6. kartą per metus išklauso Seimo frakcijos seniūno metinę ataskaitą, kartu pristatant ir frakcijos balsavimo rezultatus valstybės ir Partijos strateginiais klausimais;
 - 59.7. įvertinusi Kontrolės komisijos pateiktą Partijos ūkinės ir finansinės veiklos vertinimą, Valdybos teikimu tvirtina Partijos pajamų ir išlaidų sąmatą bei jos vykdymo ataskaitą. Taryba, tvirtindama Partijos pajamų ir išlaidų sąmatą, atsižvelgusi į Partijos gautas ir planuojamas gauti lėšas, įvertinusi prisiimtus ir (ar) ketinamus prisiimti finansinius įsipareigojimus, strateginius veiklos tikslus, Valdybos teikimu nustato Skyrių veiklai skiriamą tų metų Partijos lėšų dydį, lėšų skyrimo kriterijus, apskaičiavimo ir lėšų naudojimo tvarką;
 - 59.8. Valdybos teikimu tvirtina Partijos rinkimų programas bei ne vėliau kaip likus 185 dienoms iki Lietuvos Respublikos Seimo ar Europos Parlamento rinkimų nustato kandidatų sąrašų reitingavimo ir reitingavimo rezultatų keitimo tvarką, kuri iki rinkimų daugiau nebekeičiama. Į Lietuvos Respublikos Seimo ir Europos Parlamento narius Partijos keliamų kandidatų sąrašai reitinguojami visuotiniu Partijos narių balsavimu, išskyrus šių įstatų ir Tarybos nustatytas išimtis. Valdybos teikimu Taryba tvirtina Partijos keliamus kandidatus rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse rinkimų apygardose ir Partijos keliamų kandidatų į Lietuvos Respublikos Seimą ir Europos Parlamentą sąrašus;
 - 59.9. Valdybos teikimu sprendžia dėl Partijos paramos kitų partijų ar asmenų iškeltiems kandidatams į Respublikos Prezidentus, Seimo ar Europos Parlamento narius;
 - 59.10. Valdybos teikimu sprendžia dėl koalicijų sudarymo savivaldybių tarybų, Seimo ir Europos Parlamento rinkimuose bei Seime, taip pat dėl Partijos susitarimų su kitomis politinėmis partijomis ir (ar) politinėmis organizacijomis sudarymo. Sudarant nurodytas koalicijas ir susitarimus yra atsižvelgiama į Partijos programą ir atitinkamų rinkimų programų nuostatas;
 - 59.11. Valdybos teikimu sprendžia dėl Partijos narių dalyvavimo Vyriausybėje;
 - 59.12. išklauso Partijos narių – valstybės valdžios ir valdymo institucijų narių ataskaitas apie jų veiklą šiose institucijose;
 - 59.13. motyvuotai gali pareikšti nepasitikėjimą Partijos pirmininku, jo pavaduotojais, Valdyba, taip pat Kontrolės komisija, Etikos ir skaidrumo komisija ar jų pirmininkais, atsakinguoju sekretoriumi ir inicijuoti šių Partijos organų ar asmenų rinkimus, paskyrimą ar tvirtinimą nepasibaigus jų kadencijai ar paskyrimo laikui;

- 59.14. tvirtina Partijos skaidrumo standartą;
- 59.15. gali svarstyti kitus su Partijos veikla susijusius klausimus, jei jie nėra priskirti išimtinai kitų Partijos organų kompetencijai.
- 60. Tarybos posėdžiai šaukiami ne rečiau kaip du kartus per metus. Tarybos posėdis taip pat turi būti šaukiamas ne mažiau kaip vieno ketvirtadalio Tarybos narių arba Valdybos, ar vieno trečdaliao Skyrių, pateikusių posėdžio darbotvarkę ir pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus, reikalavimu. Tokiu atveju Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Valdybos narys privalo sušaukti Tarybos posėdį ne vėliau kaip per 7 dienas nuo tokio reikalavimo įteikimo dienos.
- 61. Tarybos posėdžius šaukia Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Valdybos narys.
- 62. Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Valdybos narys:
 - 62.1. sudaro Tarybos posėdžių darbotvarkes ir parengia pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus;
 - 62.2. atsako už Tarybos narių apskaitą.
- 63. Pirmininkavimą Tarybos posėdžiams nustato Tarybos darbo reglamentas.
- 64. Į Tarybos posėdžio darbotvarkę įtraukiami klausimai, kuriuos svarstyti reikalauja ne mažiau kaip vienas ketvirtadalis Tarybos narių arba Valdyba, ar vienas trečdalis Skyrių, pateikusių svarstant šiuos klausimus numatytų priimti sprendimų projektus.
- 65. Tarybos sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma dalyvaujant daugiau kaip pusei Tarybos narių. Tarybos narys dėl darbotvarkės klausimų gali balsuoti raštu.
- 66. Jeigu Tarybos posėdyje nėra kvorumo, jis laikomas neįvykusių ir ne anksčiau kaip po 14 dienų, išskyrus Tarybos nustatytus atvejus, gali būti sušauktas pakartotinis Tarybos posėdis, turintis teisę priimti sprendimus pagal neįvykusio Tarybos posėdžio darbotvarkę. Sprendimai pakartotiniame Tarybos posėdyje priimami paprastąja balsų dauguma.
- 67. Kitus Tarybos darbo organizavimo klausimus nustato jos patvirtintas Tarybos darbo reglamentas.

IX. VALDYBA

- 68. Valdyba yra kolegialus Partijos valdymo organas.
- 69. Valdybą sudaro Partijos pirmininkas, Suvažiavimo dvejų metų kadencijai išrinkti nariai ir dešimt regionų atstovų (regionų koordinatorių), išrinktų pagal Tarybos nustatytą Skyrių veiklos koordinavimo ir atstovavimo tvarką. Pasibaigus kadencijai, esami Valdybos nariai pareigas eina iki jie išrenkami kitai kadencijai arba iki išrenkami nauji nariai.
- 70. Valdyba:
 - 70.1. atsako už Partijos veiklos organizavimą;
 - 70.2. operatyviai reaguoja į politinę situaciją, priima reikiamus sprendimus, parengia ir skelbia politinius Partijos pareiškimus ir pozicijas;
 - 70.3. rengia Partijos narių mokesčio rinkimo ir paskirstymo tvarką ir teikia ją tvirtinti Tarybai;
 - 70.4. tvirtina Partijos narių savanoriškų aukų rinkimo ir paskirstymo tvarką;
 - 70.5. teikia Tarybai tvirtinti Skyrių veiklai skiriamų tų metų Partijos lėšų dydį, lėšų skyrimo kriterijus, apskaičiavimo ir lėšų naudojimo tvarką;
 - 70.6. svarsto ir teikia Tarybai tvirtinti Partijos pirmininko rinkimų tvarką;
 - 70.7. atsako už finansinės atskaitomybės sudarymą, svarsto kiekvieno mėnesio Partijos ir Skyrių išlaidas, teikia Kontrolės komisijai ir Tarybos posėdžiams informaciją apie šių išlaidų suvestines;
 - 70.8. atsako už Partijos pajamų ir išlaidų sąmatos sudarymą ir teikia ją Tarybai tvirtinti;
 - 70.9. atsako už duomenų ir dokumentų pateikimą Juridinių asmenų registru;

- 70.10. atsako už Partijos narių informavimą apie esminius įvykius Partijoje;
- 70.11. atsako už Partijos narių apskaitą, turto tvarkymą ir dokumentų saugojimą;
- 70.12. nustato steigtinų Skyrių sąrašą;
- 70.13. tvirtina pavyzdinius Skyrių nuostatus;
- 70.14. koordinuoja Skyrių veiklą, taip pat ir dalyvaujant Seimo rinkimuose, priima sprendimus dėl visuomeninių rinkimų komitetų steigimo ir Partijos narių dalyvavimo jų veikloje;
- 70.15. tvirtina Skyriaus keliamus kandidatus į merus, Skyriaus veiklos teritorijoje renkamos savivaldybės tarybos bei kitų renkamų savivaldybės institucijų narius Partijos keliamus kandidatus ir jų sąrašus, jei šie kandidatai nėra Partijos nariai, taip pat tuo atveju, jei Partijos kandidatai į merus yra remiami kitų partijų;
- 70.16. kartą per metus išklauso Partijos iškeltų Europos Parlamento narių, Seimo frakcijos narių, valstybės valdžios ir valdymo institucijų atstovų atskaitas apie jų veiklą šiose institucijose;
- 70.17. teikia Skyriams rekomendacijas dėl jų narių dalyvavimo savivaldybių tarybose sudaromose koalicijose;
- 70.18. atsako už Partijos dalyvavimą Respublikos Prezidento rinkimuose, rinkimuose į Seimą ir Europos Parlamentą;
- 70.19. teikia tvirtinti Tarybai Partijos keliamus kandidatus rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse rinkimų apygardose ir Partijos keliamų kandidatų į Lietuvos Respublikos Seimą ir Europos Parlamentą sąrašus;
- 70.20. Partijos pirmininko teikimu tvirtina atsakingojo sekretoriaus kandidatūrą;
- 70.21. atsakingojo sekretoriaus teikimu tvirtina atsakingojo sekretoriaus pavaduotoją, Sekretoriato struktūrą ir darbo reglamentą;
- 70.22. teikia tvirtinti Partijos keliamą pretendentą būti kandidatu į Respublikos Prezidentus;
- 70.23. sprendžia dėl Skyrių ir Partijos frakcijų registravimo;
- 70.24. steigia Partijos komitetus;
- 70.25. sprendžia dėl Partijos buveinės adreso keitimo ir nustato keitimo tvarką;
- 70.26. gali svarstyti ir spręsti bet kokius kitus su Partijos veikla susijusius klausimus, jei jie nėra priskirti išimtinai kitų Partijos organų kompetencijai;
- 70.27. už savo veiklą atsiskaito Suvažiavimui ir Tarybai.
71. Valdyba savo sprendimus priima posėdžiuose, kurie vyksta ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį. Valdybos posėdis taip pat turi būti šaukiamas ne mažiau kaip vieno trečdaliai Valdybos narių arba vieno ketvirtadaliai Tarybos narių, pateikusių jo darbotvarkę ir pagal ją numatytų priimti dokumentų projektus, reikalavimu. Tokiu atveju Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Partijos pirmininko pavaduotojas privalo sušaukti Valdybos posėdį ne vėliau kaip per vieną dieną nuo reikalavimo įteikimo dienos.
72. Valdybos posėdžius šaukia, jų darbotvarkes bei pagal ją numatytų priimti sprendimų projektus teikia ir posėdžiams pirmininkauja Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Partijos pirmininko pavaduotojas.
73. Valdybos sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma dalyvaujant daugiau kaip pusei Valdybos narių. Valdybos narys dėl darbotvarkės klausimų gali balsuoti raštu.
74. Jeigu Valdybos posėdyje nėra kvorumo, jis laikomas neįvykusiu ir ne anksčiau kaip po 7 dienų, išskyrus Valdybos nustatytus atvejus, gali būti sušauktas pakartotinis Valdybos posėdis, turintis teisę priimti sprendimus pagal neįvykusio Valdybos posėdžio darbotvarkę. Sprendimai pakartotiniame Valdybos posėdyje priimami paprastąja balsų dauguma.
75. Kitus Valdybos darbo organizavimo klausimus nustato jos patvirtintas Valdybos darbo reglamentas.
76. Valdybos narys per kadenciją praleidęs daugiau kaip trečdalį Valdybos posėdžių netenka teisės kitos kadencijos Valdyboje būti Valdybos nariu. Informaciją dėl teisės Valdybos nariams kandidatuoti kitai kadencijai Suvažiavimui pateikia Partijos sekretoriatas.

X. PARTIJOS PIRMININKAS IR JO PAVADUOTOJAI

77. Partijos pirmininkas yra vienasmenis Partijos valdymo organas.
78. Partijos pirmininkas renkamas visuotiniu Partijos narių balsavimu dvejų metų kadencijai. Pasibaigus kadencijai, esamas Partijos pirmininkas pareigas eina iki Suvažiavime bus patvirtinti Partijos pirmininko rinkimų rezultatai. Visuotiniu Partijos narių balsavimu išrinktas Partijos pirmininkas, kuris Partijos keliamas kandidatu rinkimuose į Lietuvos Respublikos Seimą ir (ar) Europos Parlamento narius, nėra reitinguojamas.
79. Partijos pirmininko rinkimų visuotinio Partijos narių balsavimo būdu datą ir tvarką nustato Taryba likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki Partijos pirmininko kadencijos pabaigos.
80. Visuotinio Partijos narių balsavime išrinktu laikomas tas kandidatas į Partijos pirmininkus, kuris pirmą kartą balsuojant ir dalyvaujant ne mažiau kaip pusei visų balsavimo teisę turinčių Partijos narių, gavo daugiau kaip pusę visų balsavime dalyvavusių Partijos narių balsų. Jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip pusė visų balsavimo teisę turinčių Partijos narių, išrinktu laikomas tas kandidatas, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip 1/3 visų balsavimo teisę turinčių Partijos narių balsų. Jeigu pirmajame balsavimo rate nė vienas kandidatas nesurenka reikiamos balsų daugumos, rengiamas pakartotinis balsavimas dėl dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų. Išrinktu laikomas kandidatas, surinkęs daugiau balsų. Jeigu pirmajame rate dalyvavo ne daugiau kaip du kandidatai ir nė vienas negavo reikiamo balsų skaičiaus, rengiami pakartotiniai rinkimai. Pirmininko rinkimų rezultatus tvirtina Suvažiavimas.
81. Partijos pirmininkas, laikydamasis šių įstatų ir vykdydamas Partijos programą, atsako už jos politinę veiklą ir plėtrą.
82. Partijos pirmininkas atstovauja Partijai bendradarbiaujant su valstybės ir savivaldybių institucijomis, juridiniais ir fiziniais asmenimis.
83. Partijos pirmininkas, vykdydamas jam priskirtas funkcijas, leidžia potvarkius.
84. Partijos pirmininkas už savo veiklą atsiskaito Suvažiavimui ir Tarybai.
85. Partijos pirmininkui nesant, jam atsistatydinus ar negalint eiti pareigų, jo pareigas eina Partijos pirmininko pirmasis pavaduotojas, o jam nesant ar negalint eiti šių pareigų – Valdybos paskirtas Partijos pirmininko pavaduotojas. Partijos pirmininko pirmasis pavaduotojas ar Valdybos paskirtas Partijos pirmininko pavaduotojas pirmininko pareigas eina iki numatytos Partijos pirmininko kadencijos pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki Partijos pirmininko išrinkimo (rinkimų rezultatų patvirtinimo).
86. Esant šių įstatų 85 punkte nurodytoms aplinkybėms, Taryba gali inicijuoti Partijos pirmininko rinkimus ir skelbti visuotinį Partijos narių balsavimą. Tokiu atveju sprendimas dėl naujų Partijos pirmininko rinkimų gali būti priimtas nesivadovaujant šių įstatų 79 punkte nustatytu terminu.
87. Partijos pirmininko pavaduotojai atsako už konkrečias Partijos veiklos sritis. Pasiskirstymą šiomis sritimis tvirtina Valdyba.

XI. SEKRETORIATAS

88. Sekretoriatas yra kasdienę Partijos veiklą administruojantis Partijos organas.
89. Sekretoriatas:
 - 89.1. tvarko Partijai priklausantį turtą ir lėšas;
 - 89.2. sudaro Partijos metinės pajamų ir išlaidų sąmatos projektą, organizuoja patvirtintos sąmatos vykdymą bei rengia jos vykdymo ataskaitas, kurias teikia Kontrolės komisijai ir Valdybai;

- 89.3. organizuoja Suvažiavimo, Tarybos ir Valdybos, Partijos pirmininko sprendimų vykdymą bei užtikrina Partijos narių savalaikį informavimą apie šiuos sprendimus;
- 89.4. rengia Suvažiavimus, Tarybos ir Valdybos posėdžius;
- 89.5. kaupia ir tvarko Skyrių pateiktus duomenis apie Partijos narius;
- 89.6. teikia Skyriams reikiamą informaciją, organizacinę ir metodinę paramą;
- 89.7. priima prašymus Etikos ir skaidrumo komisijai ir padeda Etikos ir skaidrumo komisijos pirmininkui organizuoti jos darbą;
- 89.8. rūpinasi Partijos raštvedyba, tvarko archyvą;
- 89.9. organizuoja Partijos rinkimų kampanijas, teikia metodinę pagalbą Skyrių rinkimų štabams;
- 89.10. ne vėliau kaip per mėnesį po Etikos ir skaidrumo komisijos ir Kontrolės komisijos išrinkimo organizuoja pirmuosius komisijų posėdžius;
- 89.11. organizuoja Partijos pirmininko rinkimus pagal Tarybos patvirtintą tvarką.
- 90. Sekretoriatui vadovauja atsakingasis sekretorius, kurį Partijos pirmininko teikimu skiria ir atleidžia Valdyba.
- 91. Atsakingasis sekretorius:
 - 91.1. organizuoja Sekretoriato veiklą ir atsako už ją, vykdydamas jam priskirtas funkcijas leidžia įsakymus;
 - 91.2. Partijos pirmininko pavedimu atstovauja Partijai bendradarbiaujant su valstybės ir savivaldybių institucijomis, juridiniais ir fiziniais asmenimis klausimais, susijusiais su Partijos finansine ir ūkine veikla bei Sekretoriato darbu;
 - 91.3. teikia Valdybai tvirtinti Sekretoriato struktūrą ir darbo reglamentą;
 - 91.4. patarimojo balso teise gali pareikšti nuomonę Partijos organų ir Skyriaus institucijų posėdžiuose.
- 92. Sekretoriato personalas dirba pagal darbo sutartis ar yra samdomas kitų sutarčių pagrindu (toliau – Sekretoriato darbuotojai). Sekretoriato veikloje taip pat gali dalyvauti asmenys savanoriškumo pagrindais.
- 93. Sekretoriato darbo reglamentą tvirtina Valdyba.
- 94. Sekretoriato darbuotoju negali būti Valdybos, Kontrolės, Etikos ir skaidrumo komisijos narys, taip pat asmenys, kuriuos sieja artimi giminystės ryšiai, jeigu jie pagal pareigas būtų susiję tiesioginio pavaldumo santykiais. Sekretoriato darbuotoju taip pat negali būti asmenys, kandidatuojantys ir (ar) išrinkti Respublikos Prezidento, Europos Parlamento, Seimo rinkimuose.
- 95. Atsakingajam sekretoriui nesant ar jam negalint vykdyti pareigų, šias pareigas eina jo pavaduotojas, o jam nesant ar negalint eiti šių pareigų – Valdybos paskirtas Sekretoriato darbuotojas.

XII. PROGRAMOS PRIEŽIŪROS TARYBA

- 96. Programos priežiūros taryba vykdo Partijos programos laikymosi ir Partijos rinkimų programų įgyvendinimo monitoringą.
- 97. Programos priežiūros taryba:
 - 97.1. koordinuoja Partijos komitetų veiklą ir teikia siūlymus Valdybai dėl komitetų veiklos sustabdymo;
 - 97.2. teikia su Partijos programos ir Partijos rinkimų programų vykdymu ir keitimu susijusias rekomendacijas Partijos nariams, Partijos organams ir Skyrių institucijoms;
 - 97.3. vertina Partijos narių, Partijos organų ir Skyriaus institucijų veiklos atitikimą Partijos programai ir Partijos rinkimų programoms bei teikia šiuos vertinimus Tarybai ir Valdybai;

- 97.4. už savo veiklą atsiskaito Tarybai.
- 98. Programos priežiūros tarybą sudaro Partijos komitetų pirmininkai.
- 99. Programos priežiūros tarybai vadovauja pirmininkas, kurį renka ir atleidžia Programos priežiūros taryba.
- 100. Programos priežiūros taryba veikia pagal Valdybos patvirtintą darbo reglamentą.

XIII. PARTIJOS FRAKCIJOS

- 101. Partijos nariai, norintys Partijos viduje išreikšti skirtingas pažiūras į politinę Partijos veiklą, gali šių įstatų nustatyta tvarka jungtis į Partijos frakcijas.
- 102. Partijos frakcija veikia vadovaudamasi Partijos programa, šiais įstatais ir Partijos programai bei šiems įstatams neprieštaraujančiais įregistruotais darbo reglamentu bei programinėmis nuostatomis.
- 103. Partijos frakcijoje turi būti ne mažiau kaip 15 Partijos narių.
- 104. Partijos frakcija steigiama steigiamajame susirinkime, kuriame patvirtinamos Partijos frakcijos programinės nuostatos ir darbo reglamentas, išrenkamas Partijos frakcijos pirmininkas ir kitos Partijos frakcijos darbo reglamente numatytos institucijos.
- 105. Įsteigtos Partijos frakcijos pirmininkas pateikia Valdybai Partijos frakcijos programines nuostatas ir darbo reglamentą, narių sąrašą ir duomenis apie sudarytų Partijos frakcijos institucijų narius.
- 106. Gavusi šių įstatų 105 punkte nurodytus dokumentus, Valdyba artimiausiame posėdyje įregistruoja Partijos frakciją arba pasiūlo Partijos frakcijai ištaisyti pateiktų dokumentų neatitikimus juos gražindama.

XIV. PARTIJOS NARIŲ GRUPĖS

- 107. Partijos organai ir Skyrių institucijos konkreitiems klausimams nagrinėti gali sudaryti Partijos narių grupes (komitetus, rinkimų štabus, komisijas ir pan.) ir pavesti joms atlikti funkcijas, neviršijančias sudarančio Partijos organo ar Skyriaus institucijos kompetencijos ribų. Partijos nariai turi teisę siūlyti sudaryti tokias grupes ir dalyvauti jų veikloje.
- 108. Partijos organo arba Skyriaus institucijos sprendime sudaryti Partijos narių grupę turi būti:
 - 108.1. nustatyti Partijos narių grupės veiklos tikslai arba siektini rezultatai;
 - 108.2. paskirtas Partijos narių grupės vadovas;
 - 108.3. nustatyta tvarka, kaip Partijos narių grupės veikloje gali dalyvauti ir su ja susipažinti Partijos nariai.

XV. ETIKOS IR SKAIDRUMO KOMISIJA

- 109. Etikos ir skaidrumo komisija tiek, kiek tai nepriskirta išimtinai kitų Partijos organų ir Skyrių institucijų kompetencijai:
 - 109.1. sprendžia ginčus tarp Partijos narių, Partijos organų ir Skyrių institucijų;
 - 109.2. nagrinėja skundus dėl Partijos organų, išskyrus Suvažiavimą ir Tarybą, ir Skyrių institucijų priimtų sprendimų;
 - 109.3. savo iniciatyva arba Partijos narių, Partijos organų ar Skyrių institucijų prašymu vertina Partijos narių veiklos atitikimą šiems įstatams, Partijos narių elgesį ar Partijos institucijų sprendimus bei Partijos skaidrumo standarto laikymąsi;

- 109.4. priima sprendimus dėl Partijos nariams skiriamų nuobaudų (įspėjimo ar papeikimo). Ji taip pat gali teikti rekomendacijas Valdybai dėl narių šalinimo iš Partijos;
- 109.5. teikia išaiškinimus dėl šių įstatų taikymo, Partijos organų (išskyrus Suvažiavimo ir Tarybos) priimtų sprendimų, patvirtintų dokumentų ir Skyrių nuostatų atitikimo Partijos įstatams.
110. Etikos ir skaidrumo komisija renkama suvažiavime dvejiems metams. Pasibaigus kadencijai, esami Etikos ir skaidrumo komisijos nariai pareigas eina iki jie išrenkami kitai kadencijai arba iki išrenkami nauji nariai.
111. Etikos ir skaidrumo komisija išrenka pirmininką, jo pavaduotoją bei Etikos ir skaidrumo komisijos sekretorių.
112. Etikos ir skaidrumo komisija veikia pagal Valdybos patvirtintą darbo reglamentą. Etikos ir skaidrumo komisijos posėdžius šaukia komisijos pirmininkas, jam nesant ar negalint eiti savo pareigų – Etikos ir skaidrumo komisijos pirmininko pavaduotojas.
113. Etikos ir skaidrumo komisijos nariais negali būti Valdybos nariai, Skyrių ir Partijos frakcijų pirmininkai, Kontrolės komisijos nariai, Sekretoriato darbuotojai.
114. Etikos ir skaidrumo komisijos sprendimai turi būti motyvuoti ir įsigalioja po 14 dienų nuo jų priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai per šį laikotarpį jie yra apskundžiami Tarybai, kurios artimiausio posėdžio metu priimtas sprendimas yra galutinis ir įsigalioja priėmimo dieną.
115. Nustačiusi, kad Partijos narys pažeidė šiuos įstatus, Etikos ir skaidrumo komisija skiria jam įspėjimą ar papeikimą arba rekomenduoja Valdybai pašalinti jį iš Partijos. Partijos narys, kuriam buvo skirtas įspėjimas, vienerius metus neturi teisės teikti rekomendacijų į Partiją norintiems įstoti asmenims. Partijos narys, kuriam buvo skirtas papeikimas, taip pat vienerius metus neturi teisės teikti rekomendacijų, būti renkamas į Partijos organus ar institucijas bei Partijos keliamas dalyvauti rinkimuose.
116. Etikos ir skaidrumo komisija šių įstatų 109.1 – 109.4 papunkčiuose nurodytus veiksmus paprastai atlieka, jei nuo ginčo pradžios, Partijos organo sprendimo įsigaliojimo ar nuo skundžiamo Partijos nario veiklos nėra praėję daugiau kaip du metai.

XVI. KONTROLĖS KOMISIJA

117. Kontrolės komisija kontroliuoja ir tikrina Partijos lėšų ir turto naudojimą, metinės pajamų ir išlaidų sąmatos projektą, jos vykdymą.
118. Kontrolės komisija renkama Suvažiavime dvejiems metams. Pasibaigus kadencijai, esami Kontrolės komisijos nariai pareigas eina iki jie išrenkami kitai kadencijai arba iki išrenkami nauji nariai. Kontrolės komisija sprendimus priima posėdžiuose, kurie vyksta ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Kontrolės komisijos posėdžius šaukia komisijos pirmininkas, jo nesant ar negalint eiti savo pareigų – Kontrolės komisijos pirmininko pavaduotojas.
119. Kontrolės komisija išsirenka pirmininką, jo pavaduotoją bei Kontrolės komisijos sekretorių.
120. Kontrolės komisija veikia pagal savo patvirtintą darbo reglamentą.
121. Kontrolės komisijos nariais negali būti Valdybos nariai, Skyrių ir Partijos frakcijų pirmininkai, Etikos ir skaidrumo komisijos nariai, Sekretoriato darbuotojai.
122. Kontrolės komisija vertina rizikas, rengia ir teikia Valdybai pasiūlymus ir sprendimų projektus Partijos lėšų ir turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais klausimais.
123. Kontrolės komisija turi teisę gauti iš visų Partijos organų dokumentus ir informaciją, susijusią su Kontrolės komisijoje nagrinėjamais klausimais.

XVII. PARTIJOS KOMITETAI

124. Partijos komitetai yra sudaromi atskirų valstybės ir visuomenės veiklos sričių dalykinėms ir politinėms problemoms nagrinėti;
125. Komitetus steigia Valdyba. Komitetų skaičių, pavadinimus, dalykines sritis nustato, išrinktus komitetų pirmininkus bei komitetų veiklos pavyzdinį darbo reglamentą tvirtina Valdyba;
126. Komitetai buria Partijos narius pagal jų specialybę bei kompetenciją, kviečia dalyvauti komiteto veikloje Partijos draugus. Specifiniams klausimams spręsti kviečia šių klausimų ekspertus bei konsultantus iš atitinkamų žinybų bei mokslo įstaigų. Išvadas ir pasiūlymus teikia Partijos pirmininkui, Tarybai, Valdybai, į Seimą ir savivaldybių tarybas išrinktiems Partijos nariams;
127. Komitetai priima ir nagrinėja pasiūlymus gautus iš Skyrių, esant reikalui, kviečia dalyvauti savo posėdyje šių pasiūlymų autorius;
128. Taryba, Valdyba, Partijos nariai dirbantys Seimo ir savivaldybių tarybų frakcijose, priimdami sprendimus svarbiais valstybės ir bendruomenės gyvenimo klausimais, išklauso atitinkamų Partijos komitetų nuomonę;
129. Komitetai gali steigti savo pakomitečius.

XVIII. REGIONŲ KOORDINACINĖS TARYBOS

130. Partijos regionų veiklos koordinavimas ir regioninis atstovavimas realizuojamas per Regionų koordinacines tarybas, kurių veiklos teritorijas nustato Taryba.
131. Regionų koordinacinės tarybos sudaromos ir veikia pagal Tarybos nustatytą Skyrių veiklos regioninio koordinavimo ir atstovavimo tvarką.
132. Regionų koordinacinės tarybos:
 - 132.1. renka ir gali atšaukti regiono koordinatorių;
 - 132.2. išklauso regiono koordinatoriaus teikiamą informaciją apie Valdybos veiklą;
 - 132.3. užtikrina ryšius tarp regiono Skyrių ir Valdybos bei Sekretoriato;
 - 132.4. koordinuoja regiono Skyrių veiklą regiono mastu;
 - 132.5. organizuoja bendrus renginius (mokymus, seminarus ir kt.);
 - 132.6. koordinuoja regiono Skyrių rinkiminių štabų veiklą;
 - 132.7. svarsto Sekretoriato ir Valdybos sudarytą iš aktualiausių politinių klausimų klausimą bei teikia su tuo susijusias rekomendacijas Partijai atstovaujantiems politikams.
133. Regionų koordinacinės tarybos turi teisę gauti iš visų Partijos organų ir Skyrių institucijų dokumentus ir informaciją, susijusią su Regionų koordinacinėje taryboje nagrinėjamais klausimais.
134. Regionų koordinacinė taryba, siekdama efektyviau organizuoti savo veiklą, gali įsivesti papildomas pareigybes bei joms priskirti funkcijas savo kompetencijos ribose, sudaryti darbo grupes, telktis į pagalbą kitų Partijos organų ir Skyrių atstovus, kitus specialistus.

XIX. PARTIJOS LĖŠOS IR TURTAS

135. Partija savo tikslams įgyvendinti gali turėti trumpalaikio ir ilgalaikio turto.
136. Partijos lėšas sudaro:
 - 136.1. nario mokesčio įmokos;
 - 136.2. valstybės biudžeto dotacijos;

- 136.3. kitos savarankiškos narių įmokos;
136.4. aukos ir kitos teisėtai gautos pajamos.
137. Partijos nario mokesčio dydį, mokėjimo terminą ir tvarką nustato Taryba.
138. Taryba, tvirtindama Partijos pajamų ir išlaidų sąmatą, atsižvelgusi į Partijos gautas ir planuojamas gauti lėšas, įvertinusi prisiimtus ir (ar) ketinamus priiimti finansinius įsipareigojimus, strateginius veiklos tikslus, Valdybos teikimu nustato Skyrių veiklai skiriamą tų metų Partijos lėšų dydį, lėšų skyrimo kriterijus, apskaičiavimo ir lėšų naudojimo tvarką.
139. Partija atsako pagal savo prievoles jai nuosavybės teise priklausančiu turtu. Partija neatsako pagal savo narių prievoles, o nariai neatsako pagal Partijos prievoles.
140. Partijos turtas ir lėšos negali būti skirstomos Partijos nariams.

XX. PARTIJOS FILIALAI IR ATSTOVYBĖS

141. Savarankiški struktūriniai Partijos padaliniai – filialai ir atstovybės – steigiami ir veikia Civilinio kodekso nustatyta tvarka.
142. Filialus ir atstovybes steigia, jų veiklos nuostatus tvirtina ir jų veiklą nutraukia Valdyba.

XXI. PARTIJOS PERTVARKYMAS IR PABAIGA

143. Partija pertvarkoma, pasibaigia (reorganizuojama ar likviduojama) Civilinio kodekso ir Politinių organizacijų įstatymo nustatyta tvarka.
144. Sprendimą pertvarkyti, reorganizuoti arba likviduoti Partiją gali priimti Suvažiavimas, jeigu už tai balsuoja ne mažiau kaip du trečdaliai visų jo delegatų, arba įstatymų nustatytais atvejais teismas.

Priimti 16-ajame Liberalų sąjūdžio suvažiavime 2025 m. rugsėjo 20 d.

Partijos pirmininkė

Viktorija Čmilytė-Nielsen